

≡ Eesti
≡ Kontsert

A portrait of Arvo Pärt, a middle-aged man with a balding head and light blue eyes, wearing a dark blue button-down shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a solid, slightly gradient blue. The lighting is soft, coming from the front and slightly to the side, highlighting his facial features.

Eesti Festivaliorkester

ARVO PÄRT 90

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

K 15. OKTOOBER 2025 19.00 Estonia kontserdisaal

Eesti Festivaliorkester

Midori viiul, Jaapan

Hans Christian Aavik viiul

Kalle Randalu klaver

Eesti Filharmonia Kammerkoor

Eesti Rahvusmeeskoor

Tütarlastekoor Ellerhein (Huvikeskus Kullo)

Eesti Festivaliorkester

Dirigent **Paavo Järvi**

KAVA

Arvo Pärt (*1935)

„La Sindone“ (2005/2022)

„Perpetuum mobile“ (1963)

„Tabula rasa“ (1977)

- *Ludus: con moto*

- *Silentium: senza moto*

VAHEAEG

„Adam's Lament“ (2009/2010)

„Swansong“ (2013)

„Credo“ (1968)

Kontserdi kestus on koos vaheajaga ligikaudu 2t 10min

„Aadama itk“ („Адамов плач“)
(Athose vaga Siluan, 1866–1938)

Адам, отец вселенной, в раю знал сладость любви Божией, и потому, когда был изгнан из рая за грех и лишился любви Божией, горько страдал и с великим стоном рыдал на всю пустыню. Душа его терзалась от мысли: „Любимого Бога я оскорбил.“

Не так жалел он о рае и красоте его, как о том, что лишился любви Божией, которая ненасытно каждую минуту влечет душу к Богу.

Так, всякая душа, познавшая Бога Духом Святым, но потом потерявшая благодать, испытывает Адамово мучение. Больно душе, и сильно жалеет она, когда оскорбит любимого Господа.

Скучал Адам на земле и горько рыдал, и земля была ему не мила. Он тосковал о Боге и говорил:

„Скучает душа моя о Господе, и слезно ищущу Его. Как мне Его не искать? Когда я был с Ним, душа моя была весела и покойна, и враг не имел ко мне доступа; а теперь злой дух взял власть надо мною, и колеблет, и томит душу мою, и потому скучает душа моя о Господе даже до смерти, и рвется дух мой к Богу, и ничто на земле не веселит меня, и ничем не хочет душа моя утешиться, но снова хочет видеть Его и насытиться Им, не могу забыть Его ни на минуту, и томится душа моя по Нему, и от множества скорби стоном плачу я: „Помилуй мя, Боже, падшее создание Твое.“

Aadam, kogu ilmamaa isa, tundis paradiisis Jumala armastuse magusust, ja seepärast, kui ta oli patu pärast paradiisist välja aetud ning Jumala armastusest ilma jäetud, kannatas kibedasti ja halas suure oigamisega kogu kõrve kuuldes. Ta hing piinles mõtte käes: „Ma solvasin armsamat Jumalat.“ Ta ei kahetsenud nõnda mitte paradiisi ja selle ilu pärast, vaid seepärast, et kaotas Jumala armastuse, mis tõmbab hinge iga minut täitmatult Jumala poole.

Nõnda iga hing, kes on Püha Vaimu läbi tunnetanud Jumalat, aga hiljem kaotanud armu, kogeb Aadama piinasid. Hingel on valus, ja ta kahetseb kõvasti, kui on solvanud armsamat Issandat.

Aadam kurvastas maa peal, ja halas kibedasti, ja maa ei olnud talle armas. Ta igatses Jumala järele ja ütles:

„Mu hing igatseb Jumala järele ja pisarais otsin Teda. Kuidas ma saaks Teda mitte otsida? Kui ma olin koos Temaga, oli mu hing rõõmus ja rahu, ja vaenlane ei pääsenud mulle ligi; aga nüüd on kuri vaim mu üle võimust võtnud, ja kõigutab ja piinab mu hinge, ja seepärast igatseb mu hing surmani Issanda järele ja mu vaim kipub Jumala poole, ja miski maa peal ei rõõmusta mind, ja mu hing ei taha milleski leida lohutust, vaid tahab jälle näha Teda ning täis saada Temast. Ma ei suuda Teda unustada minutiks, ja mu hing vaevleb Tema järele, ja suure viletsuse pärast nutan ma oigamisega: Heida armu, oh Jumal, minu, Su langenud loodu peale.“

Так рыдал Адам, и слезы лились по лицу его на грудь и землю, и вся пустыня слушала стоны его; звери и птицы замолкали в печали; а Адам рыдал, ибо за грех его все потеряли мир и любовь.

Велика была скорбь Адама по изгнании из рая, но когда он увидел сына своего Авеля, убитого братом Каином, то еще большею стала скорбь его, и он мучился душою, и рыдал, и думал: "От меня произойдут и размножатся народы, и все будут страдать, и жить во вражде, и убивать друг друга".

И эта скорбь его была велика, как море, и понять ее может только тот, чья душа познала Господа и как много Он нас любит.

И я потерял благодать и вместе с Адамом зову: „Милостив буди мне, Господи. Даруй мне духа смирения и любви.“

„Credo“

(Fragment usutunnistuse tekstist ja Matteuse evangeeliumist 5:38–39)

Credo in Jesum Christum.
Audivistis dictum: oculum pro oculo,
dentem pro dente.
Autem ego vobis dico: Non esse
resistendum injuriae.
Credo.

Nõnda halas Aadam, ja pisarad voolasid mööda ta palgeid rinna peale ja sealt maha, ja kogu kõrb kuulis tema oigamist; loomad ja linnud jäid kurvastusest vait; aga Aadam halas, sest tema patu pärast kaotasid kõik rahu ja armastuse.

Suur oli Aadama vaev pärast paradiisist välja ajamist, aga kui ta nägi oma poega Aabelit Kaini poolt tapetuna, siis muutus tema vaev veel suuremaks, ja ta piinles hinges, ja halas, ja mõtles: „Minust sünnivad ja paljunevad rahvad ning kõik hakkavad kannatama ja elama vaenujalal ja hakkavad teineteist tapma.“ Ja see tema vaev oli suur nagu meri ja seda suudab mõista vaid see, kelle hing on tunnetanud Issandat ja kui palju Ta meid armastab.

Mina kaotasin Jumala armu ja hüüan koos Aadamaga: „Oh Issand, ole mulle armuline. Kingi mulle alandlikkuse ja armastuse vaimu.“

Tõlkinud isa Toomas Hirvoja

Mina usun Jeesusesse Kristusesse.
Te olete kuulnud, et on öeldud: Silm silma ja hammas hamba vastu!
Aga mina ütlen teile: Ärge pange vastu inimesele, kes teile kurja teeb.
Mina usun.

[Arvo Pärdi muusika] kannab su kuhugi, kuhu suurem osa muust muusikast pole võimeline sind viima. Sind tõstetakse nagu mingisse atmosfääri, õhku, kus hõljud ... ja see haarab sind ning ei lase endast lahti.
– David James, briti kontratenor ja The Hilliard Ensemble'i asutajaliige

Muusikaajaloos ei ole palju heliloojaid, kes kirjutaksid muusikat omaloodud kompositsioonitehnikas või kelle helikeel oleks juba teose esimestest taktidest eksimatult äratuntav. **Arvo Pärt** on üks selliseid loojaid. Tema *tintinnabuli*-tehnikas teostes ilmneb autori väga isikupärane lähenemine helile, vaikusele ja sõnale. Pärdi looming tervikuna on jätnud olulise jälje 20. sajandi muusikaloo kulgu.

Maestro 90 aasta juubelile pühendatud kava vaatab tagasi aega, mil Pärt noore heliloojana proovis kätt erinevates modernistlikes kompositsioonitehnikates

(„Perpetuum mobile“, 1963 ja „Credo“, 1968), esitleb tema *tintinnabuli*-stiili varajast tähtteost „Tabula rasa“ (1977), aga ka uuel aastatuhandel sündinud oopuseid, nende seas üht autori kaalukamat suurteost „Aadama itk“ (2010).

„**La Sindone**“ (2005/2022) on loodud Torino muusikafestivali Settembre Musica tellimusel Torino 2006. aasta taliolümpiamängude kultuuriprogrammi „Le Olimpiadi della Cultura“ jaoks. Teos on pühendatud festivali kunstilisele juhile, muusikateadlasele Enzo Restagnole, kes avaldas 2004. aastal itaalia keeles Arvo Pärdist raamatu, mida on tõlgitud nüüdseks paljudesse keeltesse (eestikeelse pealkirjaga „Arvo Pärt peeglis“, 2005).

La sindone (it k „surilina“) viitab Torino katedraalis hoitavale surilinalale, millele on seletamatul viisil tekkinud ristilöödud inimese näo ja keha kujutis. Arvatakse, et sellesse linasse oli mässitud Kristuse surnukeha. Torino püha surilina on üks tähtsaid, aga ka müstilisemaid kristlikke reliikte, mille kõigi asjaolude kohta pole teadlastel seletusi. Pärdi üheosaline orkestriteos on kui muusikaline mõtisklus ja rännak selle religioosse müsteeriumi jälgedes.

„La Sindone“ esiettekanne toimus Torino Püha Ristija Johannese katedraalis 15. veebruaril 2006 ERSO esituses Olari Eltsi juhatusel. Täna sel kontserdil kõlab teos 2022. aastal tehtud uusredaktsioonis.

1963. aasta septembris värskest konservatooriumi lõpetanuna avanes Arvo Pärdil võimalus esimest korda osaleda Poolas nüüdismuusika festivalil „Varssavi sügis“. Sealt saadud muljed ja inspiratsioon jõudis juba sama aasta novembris valminud orkestriteosesse „**Perpetuum mobile**“. Festivalil kohtumisest ja tärkavast sõprusest ajendatuna itaalia avangardhelilooja Luigi Nonoga (1924–1990), kes pärast festivali külastas Tallinna ja tutvus siin Pärdi muusikaga lähemalt, on teos saanud Nonole ka pühenduse.

Esiettekandeni jõudis „Perpetuum mobile“ 13. detsembril 1963 Estonia kontserdisaalis Eesti Raadio Sümfooniaorkestri esituses Neeme Järvi juhatusel. Teos tuli publiku nõudmisel kordamisele ning see kujunes tavaks ka järgmistel ettekannetel. Nono kaasabil kõlas teos pärast esiettekannet mitmel pool Euroopas – võib öelda, et sellest sai eesti avangardmuusika läbimurdeteos läänes.

Seeriatehnika ja kõlavärvimuusika vahendeid kasutav „Perpetuum mobile“ (lad k „igiliikur“) mõjub esmapilgul dünaamiliselt kulminatsioon poole liikuva ja seejärel taas vaikusesse suubuva kõlamassina. Helilooja sõnul sündis teos „matemaatilisest ja filosoofilisest ideest ja pidi kujutama spiraalset kulgu, mis peab suubuma samasse punkti, kust ta on alanud, ainult et teisel tasandil“.

Topeltkontsert „**Tabula rasa**“ kahele viiulile, keelpilliorkestri ja ettevalmistatud klaverile tähistab Arvo Pärdi loomingus pöördepunkti, näidates *tintinnabuli*-stiili väljendusvõimalusi esimest korda suurvormi loomisel. See on kujunenud muusikamaailma üheks kultusteoseks, mis on mõjutanud paljusid heliloojaid ja interpreete, aga ka kontserdipublikut muusikat senisest täiesti teisel viisil kuulama ja mõistma. Viuldaja Gidon Kremer, kelle palvel teos 1977. aastal valmis, on iseloomustanud seda kui vaikuse deklaratsiooni, olulistele asjadele keskendumise manifesti ning tunnistanud, et see teos muutis kogu tema elu. Sügavat mõju avaldas „Tabula rasa“ ECMi produtsendile Manfred Eicherile, kes loo esmakuulamise mõjul lõi 1984. aastal uue sarja „ECM New Series“, mille esimeseks plaadiks sai „Tabula rasa“ – läbimurdeplaat ka Arvo Pärdi laiemale tuntusele.

Teose esiettekanne leidis aset 30. septembril 1977 TPI aulas RAT Estonia kammerorkestri esituses. Dirigeeris Eri Klas, viiulisolistid olid Gidon Kremer ja Tatjana Grindenko – neile kolmele kuulub ka „Tabula rasa“ pühendus. „Seda vaikust, mis tookord pärast esiettekannet saalis valitses, pole ma enam kunagi hiljem kohanud,“ on meenutanud Nora Pärt.

„Tabula rasa“ koosneb kahest meeleolult ja tempolt kontrastsest osast: „Ludus“ ja „Silentium“. Teose raskuspunkt on koondunud viimasesse osasse, mis nõuab interpreedilt ülimalt kontsentratsiooni: kuulata vaikust, süveneda igasse üksikhelisse ning läheneda muusikale alandlikul ja isetul viisil. Dirigent Andreas Peer Kähler on „Silentiumi“ võrrelnud valedetektoriga, mis jätab muusiku laval otsekui alasti ning ei anna võimalust end millegi taha varjata.

Antiikfilosoofiast pärit mõiste *tabula rasa* tähendab otsesõnu „tühja tahvli“. Lääne kultuuriloos seostatakse seda enamasti aristotelliku arusaamaga inimese hingest, mis siia ilma sündides on puhas ja tühi kõigist kogemustest ja ideedest, kuid mis samas kätkeb endas erilist potentsiaali nende ideede ja kogemuste ootuses.

Arvo Pärdi üks viimastest suurteostest „**Adam's Lament**“ („Aadama itk“) põhineb Athose munga püha Siluani (1866–1938) venekeelsel samanimelisel proosatekstil raamatust „Staarets Siluan“. Selle koostas Siluani õpilane arhimandriit Sofroni (1896–1993), kellele on Pärt ka oma heliteose pühendanud.

*„Athose mäe pühamehel
Siluani jaoks on Aadama nimi
justkui kollektiivne mõiste,
mis võib tähendada ajast,
epohhist, ühiskondlikust
seisundist ja usutunnistusest
sõltumata nii tervet inimkonda
kui ka üksikinimest. Ent
kes on see pagendatud
Aadam? Võiksime öelda,
et ta on meie kõik, kes me
tema pärandit kanname.
Ja see „kogu-Aadam“ on
maamunal kannatanud ja
kurtnud tuhandeid aastaid.
Meie esiisana nägi Aadam
inimtragöödiat ette ja
koges seda isikliku süüna.
Ta on kannatanud kõikide
inimkonna kataklüsmide
pärast, lootusetuse viimse
meeleheiteni.“*

– Arvo Pärt

Püha Siluani tekstide läbiv temaatika – armastus ja alandlikkus – on mõjutanud Arvo Pärdi enda maailmatunnetust ning võib öelda, et teosest, mille ideed on helilooja endas kandnud juba 1980. aastate lõpust, on kujunenud tema loominguks üks peateos. Märgiline oli ka, et „Aadama itku“ maailma esiettekanne toimus Türgis – monoteistlike religioonide judaismi, kristluse ja islami ristumispaigas. Sündmus leidis aset teose tellinud Euroopa kultuuripealinnade Istanbul 2010 ja Tallinn 2011 koostöös 7. juunil 2010 Istanbulis. Ettekandel osalesid Eesti Filharmoonia Kammerkoor, ansambel Vox Clamantis ja Borusani Filharmoonia Sümfooniaorkestri kammerkoosseis. Dirigeeris Tõnu Kaljuste, kes 2014. aastal võitis teose esmasalvestise („Adam's Lament“, ECM) eest Grammy auhinna parima koorimuusika esituse kategoorias.

Vokaalpartiist suurema osa hõlmab Siluani kui jutustaja tekst, mis on antud peamiselt segakoori kanda. See raamib teose keskme moodustatavat Aadama monoloogi meeshäälte esituses – kahetsuslaulu, vaikset palvet täis ahastust. Nagu paljudel Pärdi teostel, on ka siin tekstide struktuur dikteerinud muusika kulgu kuni pisima detailini. Kirjavahemärgid, silpide arv ja sõnarõhud on selles *tintinnabuli*-tehnikas loodud teoses väga olulised.

Orkestriteos „**Swansong**“ valmis 2013. aastal ajendatuna tellimusest Salzburgi festivalilt „Mozartwoche“, mille peaheliloojaks oli 2014. aastal Arvo Pärt. Tegemist on orkestriversiooniga 2000. aastal koorile ja orelile loodud teosest „Littlemore Tractus“, mis valmis kardinal John Henry Newmani (1801–1890) 200. sünniaastapäeva tähistamiseks. Kardinal Newman oli 19. sajandi Inglismaal väga oluline isik – kirikuõpetaja, teoloog, poeet ja mõtleja, kes soovis viia anglikaani kirikutavadesse katoliku liturgilisi traditsioone. 1845. aastal pöördus ta katoliku usku, põhjustades sellega kirikuringkondades tõsist poleemikat. 2010. aastal kuulutas paavst Benedictus XVI Newmani õndsaks.

Teose aluseks on viimased read Newmani tuntuimast jutlusest „Wisdom and Innocence“, mille ta pidas 19. veebruaril 1843 Littlemore'is. See lühike ja poeetiline tekst on muutunud aja jooksul iseseisvaks palveks, mida kasutatakse ka anglikaani matuseliturgias. Pärdi muusikas on see viimse rahu ootuse palve leidnud hümniliku-koraaliliku väljenduse.

„Swansong“ kõlas esimest korda Viini Filharmoonikute ja dirigent Marc Minkowski esituses 2014. aasta jaanuaris Salzburgis.

Eesti esiettekanne toimus 2015. aasta suvel Pärnu muusikafestivalil festivaliorkestri esituses Paavo Järvi juhatusel.

„Credo“ on ühtaegu nii Pärdi varase loomingu kokkuvõte kui ka võti tema stiilipöörde ja hilisema loomingu mõistmiseks. Teose muusikalisel materjalil on ühendatud dodekafoonia, sonorismi, kollaaži ja aleatoorika elemendid, nii nagu see on omane ka teistele Pärdi 1960. aastate teostele, kuid see on esimene kord, mil ta loob muusika pühakirja tekstile ning kasvatab sellest välja kogu teose muusikalise struktuuri.

„Credo“ tekstis on Pärt ühte liitnud fraasi kristlikust usutunnistusest „Mina usun Jeesusesse Kristusesse“ ja katkendi Matteuse evangeeliumi mäejuutlusest, mis sõnastab kristluse tuuma: ärge vastake kurjale kurjaga. Nii nagu tekstis, kohtuvad ka muusikas kaks vastandlikku maailma. Teost raamib usutunnistus, mida laulab koor Bachi C-duur prelüüdi (HTK I) harmoonial, ka sooloklaveri partii põhineb Bachi prelüüdi muusikal. See on ilu ja tõe sümbol – vaikne, kuid pidev vastumürk „hammas hamba vastu“ mõtteviisile. Vanatestamentlikku agressiivset maailma esindab muusikas rangete reeglite järgi komponeeritud dodekafooniline materjal, mis kulmineerub larmis ja kaoses. Seda tähendusrikkam on algse korra taastamine ning C-duuri tagasipöördumine teose lõpul.

„Credo“ esiettekanne toimus 16. novembril 1968. aastal Tallinnas – esitajateks Eesti Raadio koor, ERSO, pianist Mart Lille ja dirigent Neeme Järvi – ning sellest kujunes omamoodi sensatsioon. Vapustatud publiku nõudmisel tuli „Credo“ sel õhtul koguni kordamisele, kuid hiljem teos keelati ning nii Pärdil endal kui ka mitmetel teistel muusikainimestel tuli võimudele aru anda, kas tegu polnud mitte poliitilise provokatsiooniga. Helilooja enda sõnul oli see aga sügavalt isiklik akt ning muusikalisel mõttes „lõpparve 12-heli muusikaga“: „See oli nagu enda vabaks ostmine, aga selle hinnaga, et ma ütlesin kõigest lahti ja jäin täiesti paljaks. See oli pöördepunkt – minu otsus ja veendumus, milleski väga olulises.“

Koostanud Evelin Kõrvits (allikas: Arvo Pärdi Keskus)

Foto: Nigel Parry

Midori on visionäärne kunstnik, aktivist ja pedagoog, kes uurib ja loob seoseid muusika ja inimkogemuse vahel. Nelja aastakümne jooksul alates oma debüüdist New Yorgi Filharmoonikutega 11-aastaselt on see „lihtsalt maagiline“ (Houston Chronicle) viiuldaja esinenud paljude maailma prestiižikate orkestritega ning teinud koostööd maailmakuulsate muusikutega, sealhulgas Leonard Bernsteini, Yo-Yo Ma ja paljude teistega.

Sel hooajal esineb Midori kahel korral Carnegie Hallis. Sügisel liitub ta Paavo Järvi käe all Eesti Festivaliorkestriga, et esitada Arvo Pärdi teost „Tabula rasa“ helilooja

90. sünnipäevale pühendatud kontserdil. Aprillis soleerib ta Beethoveni viiulikontserdis St. Luke'i orkestri ees Masaaki Suzuki dirigeerimisel. USAs astub ta üles ka Bostoni Sümfooniaorkestriga (dirigent Nodoka Okisawa) Dvořáki viiulikontserdis, samuti Albany ja Knoxville'i sümfooniaorkestritega. Novembris esitab Midori Massachusettsis uudisteost „Resonances of Spirit“ viiulile ja elektroonikale, mille kirjutas talle noor New Yorgis tegutsev viiuldaja ja helilooja Che Buford.

Euroopas soleerib Midori Schleswig-Holsteini festivaliorkestri, Gewandhausi-orkestri ja Frankfurdi Raadio Sümfooniaorkestri ees – viimasel puhul antakse talle üle Kronbergi Akadeemia Pablo Casalsi auhind. Samuti esineb ta kammermuusikuna koos pianist Jonathan Bissi ja tšellist Antoine Lederliniga. Londonis annab ta kaks kontserti: sooloõhtu Wigmore Hallis ja etteaste koos Kuningliku Filharmooniaorkestriga. Aasias esineb Midori soolokavadega Lõuna-Koreas, Hongkongis ja Filipiinidel, osaleb koos Luzerni Festivali keelpilliorkestriga Jaapani turneel ning mängib Hongkongi Sinfoniетtaga. Käesoleval hooajal annab ta kontserte ka Lõuna-Ameerikas.

Tema peatselt ilmuval plaadil Pentatone kaubamärgi all (eeldatavalt 2026. aasta kevadel)

kõlab Robert ja Clara Schumanni muusika, mis on salvestatud koos Luzerni Festivali keelpilliorkestriga.

Midori on sügavalt pühendunud humanitaar- ja haridustöö edendamisele, olles asutanud mitu mittetulundusorganisatsiooni: New Yorgis tegutsev Midori & Friends ja Jaapanis baseeruv Music Sharing on mõlemad olnud aktiivsed juba üle kolme aastakümne. Orchestra Residencies Program (ORP), mis toetab noorteorkestreid, tellis Midori algatusel helilooja Derek Bermeliilt uue teose „Spring Cadenzas“, mille esiettekanne toimus virtuaalselt COVID-pandeemia ajal ja mida mängitakse jätkuvalt. 2023. aastal tegi ORP koostööd Afganistani Noorteorkestriga; käesoleval hooajal töötab programm koos South Bendi (Indiana) noorte sümfooniaorkestri ja muusikakooliga Joy of Music Worcesteris, Massachusettsis. Midori algatus Partners in Performance (PiP) aitab tuua kammermuusikat väiksematesse kogukondadesse Ameerika Ühendriikides. Tunnustamaks tema tegevust nii artisti kui ka humanitaartöötajana, on Midori nimetatud ÜRO rahusaadikuks ning 2021. aastal Kennedy Keskuse elutööpreemia laureaadiks.

Midori sündis 1971. aastal Osakas ja alustas viiuliõpinguid varakult oma ema Setsu Goto juhendamisel. 1982. aastal kutsus dirigent Zubin Mehta 11-aastase Midori esinema

New Yorgi Filharmoonikute iga-aastasele uusaastakontserdile, mis sai teetähiseks tema edasisele karjäärile. Midori õpetab Philadelphia Curtise Muusikainstituudis Dorothy Richard Starlingi nimelises viiuli-osakonnas ning on Ravinia Steansi Muusikainstituudi klaveri- ja keelpilliprogrammi kunstiline juht. Talle on omistanud audoktori kraadi Smith kolledž, Yale'i ülikool, Longy muusikakool ja Shenandoah' ülikool ning loomekunste preemia (2023) Brandeisi ülikool.

Midori mängib Guarnerius del Gesù viiulil „ex-Huberman“ (1734) ning kasutab nelja poognat: kaks neist on valmistanud Dominique Peccatte, teised François Peccatte ja Paul Siefried.

Foto: Kaupo Kikkas

Hans Christian Aavik on üks välja-paistvamaid eesti viulidajaid, kes oma mitmekülgse stiilitaju ja selgelt eristuva kõlaga on äratanud tähelepanu nii Eestis kui ka mitmel pool Euroopas. Ajakiri Gramophone on nimetanud teda „tõusvaks täheks“, tunnustades tema „sügavat intellekti ja uudishimu“, mida täiendab „ekstravertne karisma“ (Bachtrack).

Hooajal 2025/26 ootavad Aavikut ees mitmed silmapaistvad debüüdid rahvusvahelistel lavadel. Ettekandele tulevad Mozarti *sinfonia concertante* koos Tabea Zimmermanni ja Ensemble Resonanziga, Mozarti 5. viiulikontsert Kristiansandi Sümfooniaorkestriga Julian Rachlini juhatusel, Erkki-Sven

Tüüri 2. viiulikontsert Württembergi Kammerorkestriga Risto Joosti dirigeerimisel jpm. Cristian Măcelaru kutsetel esitavad Hans Christian Aavik ja Karolina Aavik 2025. aastal George Enescu festivalil Enescu viiulisonaatide tsükli.

Hooaja üks tähtsündmusi saabub oktoobris 2025, kui Hans Christian Aavik teeb oma Ameerika-debüüdi New Yorgi Carnegie Hallis, sooloesitades koos legendaarse viiuldaja Midoriga Arvo Pärdi topeltkontserdis „Tabula rasa“ Paavo Järvi juhatusel. See on osa Eesti Festivaliorkestri kontserdireisist, millega tähistatakse Pärdi 90. sünnipäeva ka Viinis, Zürichis ja Hamburgis. Hooajast 2025/2026 alustab Aavik koostööd maineka Württembergi Kammerorkestriga (Heilbronn), kandes tiitlit „Young artist in focus“.

Pärast Carl Nielsen'i konkursi võitu ning kahte eripreemiat salvestas ta koos Odense Sümfooniaorkestri ja dirigent Gemma New'ga oma esimese orkestrialbumi. Firma Orchid Classics välja antud plaadil kõlavad Max Bruchi 1. viiulikontsert ja Tüüri 2. viiulikontsert „Angel's Share“. Hans Christian ja Karolina Aavik salvestasid hiljuti plaadifirma Deutsche Grammophoni sarjas „Rising Stars“ voogedastusplatvormil STAGE+ kolm teost, mis anti välja ka singlitenä. Oma debüütalbumil „Aeternus“ (2021) esitab Hans Christian koos Karolina Aavikuga Bachi, Schuberti ja Pärdi muusikat.

2025. aastal tähistab Aavik Duo oma kümnnendat tegevusaastat. Äsja esineti Londoni Wigmore Hallis, Kölni Saksa Raadio kammerisaalis ja Kronbergi Casals Forumil.

Hans Christian õpib alates 2022. aastast Kronbergi Akadeemias prof Erik Schumanni juures. Tema õpinguid toetavad patroonidena dr Christa ja Christian Ratjen. Ta on täiendanud end ka paljudes meistriklassides, juhendajateks Cristian Măcelaru, Christoph Eschenbach, Iván Fischer, Gábor Tackács-Nagy, Gidon Kremer, Kirill Gerstein, Steven Isserlis, Martin Helmchen, Sir András Schiff, Augustin Hadelich, Antje Weithaas, Antoine Tamestit, ning teinud koostööd nimekate dirigentidega, nagu Paavo Järvi, Neeme Järvi, Nikolaj-Szeps Znaider, Gemma New, Oksana Lyniv, Kristiina Poska, Risto Joost ja Mihhail Gerts.

Hans Christian Aavik on pälvinud Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia, Usedomi muusikafestivali preemia ning Eesti Interpreetide Liidu aasta interpreedi tiitli. Ta mängib praegu Eesti Pillifondi ning perekond Sapožnini loal Giovanni Paolo Maggini viiulil ja Victor Fétique'i poognaga.

Foto: Kaupo Kikkas

Kalle Randalu on rahvusvaheliselt tuntud eesti pianist. Ta õppis Tallinna Muusikakeskkoolis Tiina Kuriku, Tallinna konservatooriumis prof Bruno Luki ja Moskva konservatooriumis prof Lev Vlassenko klaveriklassis. Kalle Randalu on pälvinud laureaadi tiitleid mitmel rahvusvahelisel konkursil, sealhulgas on ta ainuke eestlasest Tšaikovski-konkursi laureaat (Moskvas, 1982).

1988. aastast elab Kalle Randalu Saksamaal. Aastail 1994–1997 oli ta Freiburgi Muusikakõrgkooli professor ning alates 1997. aastast on ta Karlsruhe Muusikakõrgkooli professor. Ta on andnud kontserte Ameerika Ühendriikides, Jaapanis, Austraalias, Brasiilias, Venemaal, Kanadas ja mitmel pool Euroopas

ning musitseerinud paljude maailmas tuntud orkestrite ja dirigentidega. Kalle Randalu repertuaaris on üle 50 klaverikontserdi. Korduvalt on ta kandnud ette kahel järjestikusel õhtul Beethoveni viis klaverikontserti ja „Koorifantaasia“. Tänu tihedatele sidemetele eesti heliloojatega on ta olnud paljude nende teoste esmaettekandja. Väga olulisel kohal on tema jaoks soolo-kontserdid ning musitseerimine kammerkoosseisudes.

Kalle Randalu on salvestanud muusikat enam kui 13 LP ja 40 CD jaoks. Erilist tähelepanu on ärratanud seitsmest CDst koosnev ülesvõte Paul Hindemithi sonaatidega (koostöös Villa Musica interpretidega), mis on saanud mitu auhinda, sh Classical Award ja Klassik Echo. Koos dirigent Juha Kangase ja Tallinna Kammerorkestriga on salvestatud Mozarti klaverikontserdid KV 413, 414 ja 415. Koostöös ERSO ja dirigent Neeme Järviga on tal ilmunud Beethoveni viis ja Brahmsi kaks klaverikontserti ERP plaadisarjas „Great Maestros“.

Oluline tahk Kalle Randalu tegevuses on pedagoogitöö. Meistrikursusi on ta andnud Soomes, Austraalias, Ameerika Ühendriikides, Saksamaal, Eestis jm. 1987. aastal omistati talle ENSV rahvakunstniku tiitel ning 1999. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia audoktori nimetus.

Foto: Siiri Männi

Tütarlastekoor Ellerhein on 1951. aastal professor Heino Kaljuste loodud koor, kus laulavad tüdrukud vanuses 14–19 eluaastat. Aastast 1970 oli tütarlastekoori dirigent Tiia-Ester Loitme, kes aastatel 1989–2012 oli ka kooristuudio peadirigent. 2012. aastast võttis ameti üle Ingrid Kõrvits. Koori hääleseadja on Egle Veltmann, koormeister ja solfedžoõpetaja Ülle Sander ning kontsertmeister Kadri Toomaja.

Koori repertuaar koosneb nii klassikalisest kui ka nüüdisaja koorimuusikast väljapaistvatelt heliloojatelt Eestist ja üle maailma. Koostööd on tehtud koostööd mitmete tunnustatud dirigentide (Peeter Lilje, Eri Klas, Paavo Järvi, Tõnu Kaljuste, Andres Mustonen, Olari Elts, Mikko Frank, Nikolai Aleksejev, Timothy Fitzpatrick,

Mikk Üleoja jt), professionaalsete kollektiivide (ERSO, Eesti Rahvusmeeskoor, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Jeruusalemma sümfooniaorkester, Bremeni Saksa Kammerfilharmoonikud, Hortus Musicus, Vox Clamantis jt) ja lavastajatega (Ene-Liis Semper, Tiit Ojasoo, Anne Tärnpu, Eva Koldits, Reeda Toots jt).

Aastate jooksul on festivalid ja konkursid viinud koori Jaapanisse, Austriasse, Andorrasse, Küprosele, Ungarisse, Kanadasse, Itaaliasse, Iisraeli, USA-sse, Saksamaale, Poola, Rootsi, Soome, Hiina, Hispaaniasse, Portugali, Prantsusmaale jm. Pälvitud on arvukalt auhinnalisi kohti, neljal konkursil ka *grand prix*. Viimased konkursivõidud on olnud *grand prix* Gdanski rahvusvahelisel koorikonkursil Poolas (2019)

ning üldvõit rahvusvahelisel koorikonkursil Lisbon Sings 2023 Portugalis.

2004. aastal võitis koor Grammy auhinna Sibeliuse kantaatide salvestise eest (tütarlastekoor Ellerhein – dirigent Tiia-Ester Loitme, RAM – dirigent Ants Soots, ERSO – dirigent Paavo Järvi; Virgin Classics). 2007. aastal tunnustas Eesti Kooriühing tütarlastekoori Ellerhein aasta koori tiitliga ning Eesti Naistlauluselts nimetas nad aasta naiskooriks 2021.

Tütarlastekoor on aastate jooksul salvestanud mitmeid heliplaate, millest viimased on CD-plaadid „Estonian Choral Music“ (2009) Arvo Pärdi, Veljo Tormise, Cyrillus Kreegi ja Gustav Ernesaksa muusikaga, „Nüüd ep on ilus elada“ (2010) Veljo Tormise loominguga ja „Valguse laulud“ (2017) eesti heliloojate loominguga, mille esmaettekandja on olnud tütarlastekoor Ellerhein, ning koos Vox Clamantisega salvestatud „Taevalaulud“ (2023), mis pälvis Eesti Kooriühingu 2023. aasta kooriplaadi tiitli.

Tütarlastekoor Ellerhein on Tallinna Huvikeskuse Kullo kollektiiv. Käimas on kooristuudio 74. hooaeg.

Tütarlastekoor Ellerhein

I SOPRAN

Mirjam Aasmann
Jeteli Kaasik
Helmi Hermione
Kasela
Grete Kriis
Paula Kõrvits
Maria Kübarsepp
Liisi Laansalu
Malla Sophia Lüüs
Nele Normet
Merilin Nurm
Berit Pilvik
Lisanna Toomik

II SOPRAN

Luule Elsbeth
Ainson
Merili Gruno
Ingerlin Orgulas
Natali Pajuste
Kristina Polov
Triinu Pöld
Anete Sophia Tamm
Eleonora Touart

I ALT

Elisabeth Aare
Karoliine Alamaa
Monika Alu
Renate Jõul
Krete Karolin Kõrvek
Kristina Pukša
Rebeka Sepp
Alice-Ly Talve
Laura Tammo
Mia Marta Vaheoja

II ALT

Kärt Aaremäe
Isabel Maria
Nurmeots
Eliis Olman
Viktoria Pärn
Saskia Siniorg
Kendra Tuus
Jaanika Vilipo

Foto: Kaupo Kikkas

Eesti Filharmoonia Kammerkoor (EFK) on kujunenud üheks tuntumaks Eesti muusikakollektiiviks maailmas. EFK asutas 1981. aastal Tõnu Kaljuste, kes oli koori kunstiline juht ja peadirigent kaksikümmend aastat. Aastail 2001–2007 jätkas tema tööd Paul Hillier, 2008–2013 Daniel Reuss ning 2014–2021 Kaspars Putniņš. Alates hooajast 2021/2022 on koori kunstiline juht taas Tõnu Kaljuste.

Koori repertuaar ulatub gregooriuse laulust kuni 21. sajandi muusikani. Eriline koht on selles juba aastaid olnud eesti heliloojate loomingul (Pärt, Tormis, Tüür, Grigorjeva, Tulev, Kõrvits, Tulve) ja selle tutvustamisel maailmas. Hooaja jooksul annab koor 60–70 kontserti nii kodu- kui ka välismaal.

Aastakümneid on tegutsetud rahvusvahelises muusikaelus koos tippdirigentide (Claudio Abbado, Helmuth Rilling, Eric Ericson, Neeme Järvi, Marc Minkowski, Gustavo Dudamel, Peter Phillips, Sir Simon Rattle jpt) ja -orkestritega (Londoni Sümfooniaorkester, Les Musiciens du Louvre, Los Angelese Filharmoonikud, Philip Glass Ensemble jpt), esinemispaikadeks Viini Kontserdimaja, Sydney Ooperimaja, Londoni Royal Albert Hall, Hongkongi City Hall, Hamburgi Elbphilharmonie, Pariisi Filharmoonia, New Yorgi Carnegie Hall, Los Angelese Walt Disney Kontserdimaja jpt. Koor on üles astunud ka paljudel mainekatel festivalidel: BBC Proms, Salzburgi Mozartwoche, Abu Gosh'i muusikafestival, Hongkongi kunstide festival, Bergeni rahvusvaheline festival, Edinburgh'i rahvusvaheline festival, Vale of Glamorgan, Mehhiko Cervantino festival, Aix-en-Provence'i festival, Schleswig-Holsteini muusikafestival jt.

Stabiilset kõrgtaset näitavad koori salvestised, mida on välja antud üle 80 koostöös mainekate plaadifirmadega, nagu ECM, Harmonia Mundi, Ondine ja BIS Records. Need on võitnud erinevaid auhindu, sh kaks Grammyt: dirigent Paul Hillieriga „Arvo Pärt. Da Pacem“ (Harmonia Mundi, 2007) ja dirigent Tõnu Kaljustega „Arvo Pärt. Adam's Lament“ (ECM, 2014). Kokku on

EFK salvestisi esitatud Grammyle 16 korral. Koori plaadistusi ehivad veel teisedki auhinnad: Gramophone'i auhind, Diapason d'Or, Saksa plaadikriitikute preemia, de Choc de l'Année Classica, Prix Caecilia jne.

2020. aastal valis BBC muusikaajakiri Classical Music Eesti Filharmoonia Kammerkoori kümne parima koori hulka maailmas ning 2024. aastal kuulus kammerkoor Suurbritannias tegutseva klassikalise muusika raadiojaama Classic FM edetabelis samuti kümne parima koori hulka maailmas.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

SOPRAN:

Yena Choi, Mirell Jakobson, Birke Elisabeth Jakobson, Eleri-Kristel Kuimet, Annika Lõhmus, Marie Roos, Laura Štoma

ALT:

Ave Hännikäinen, Annely Leinberg, Kristel Marand, Marianne Pärna, Anni Marie Rea, Cätly Talvik

TENOR:

Danila Frantou, Kaido Janke, Raul Mikson, Miguel Gonçalves Silva, Kaarel Telgmaa, Toomas Tohert, Danny Zhizhong Xie

BASS:

Geir Luht, Kristjan-Jaanek Mölder, Kim Sargsyan, Aarne Talvik, Henry Tiisma, Rainer Vilu

Foto: Jaan Krivel

Koorimuusika kategoorias 2004. aastal Grammya pärjatud **Eesti Rahvusmeeskoor** on üks unikaalsemaid „pille“ maailmas. Neljakümne kuuest professionaalsest lauljast koosnev kollektiiv on viimase tosinkonna aastaga teinud peadirigent Mikk Üleoja juhtimisel läbi märkimisväärse kvalitatiivse hüppe ning on oodatud koostööpartner oratoriaalsete teoste ettekannetel maailma tipporkestrite ja -festivalide juures. Rahvusmeeskoor on usin uudisteoste tellija ja koostööprojektide algataja ning tuleb igal aastal välja ka mitme uue *à cappella* kavaga renessansist tänapäevani. 2025. aastal tõi Eesti Rahvusmeeskoor esiettekanadele jaapani helilooja Yui Katada loomingut, kolm uut Arvo Pärdi teoste seadet meeskoorile, aga ka sünergeetilise kava koos Mari Kalkuniga, mis plaadina

„Stoonia lood“ (*live*) sööstis maailma folgiedetabelite tippu. Rahvusmeeskoor on plaadistanud mainekatele plaadifirmadele, nagu Toccata Classics, Ondine, Aurora jpt, ning andnud hulgaliselt kontserte USAs, Jaapanis ja terves Euroopas.

Eesti Rahvusmeeskoor

I TENOR:

Oliver Povel, Karel Tohv, Kuldar Schüts, Aleksander Arder

II TENOR:

Reio Blond, Olev Koit, Grigori Rutškin, Rihards Zariņš

BARITON:

Kaarel Kukk, Martin Einmann, Alo Rammo, Stanislav Šeljahhovski

BASS:

Arno Jürjens, Rasmus Erismaa, Andres Alamaa, Ranno Tamm

Foto: Kaupo Kikkas

Paavo Järvi asutas **Eesti Festivali-orkestri** (EFO) 2011. aastal, et orkestrist kujuneks Pärnu Muusikafestivali peaesineja. Tema ammu unistus – luua hoolikalt kokkupandud orkester, mis ühendab parimaid Eesti talente ja juhtivaid muusikuid üle kogu maailma – on pälvinud rahvusvahelises ajakirjanduses palju kiitust. „See on kindlasti üks parimaid orkestreid maailmas“ (The Arts Desk, Suurbritannia), „Imetlusväärne energia ja virtuoossus“ (Diapason, Prantsusmaa), „Seal pole egosid, vaid tõeliselt pühendunud inimesed, kes kuulevad ja teevad parimat muusikat“ (El Pais, Hispaania), „Aasta-aastalt näeme ja kuuleme muusikuid, kes lähevad aina paremaks, nad avanevad ja kuulavad üksteist üha enam“ (Die Welt, Saksamaa).

Need arvustused kirjeldavad hästi Paavo Järvi soovi – tuua muusikud ja sõbrad kokku ühte orkestrisse, millest kujuneb kogu festivali hing. „Kui oled eesti muusik, ükskõik kui hea sa ka ei oleks, ei ole sul lihtne kontakte luua muu maailma tippudega. Pärnus saame anda paljudele noortele eesti muusikutele võimaluse esineda koos parimate mängijatega mujalt maailmast ning saada nendega sõpradeks. Hingestatus on see, mis seda orkestrit edasi viib,“ ütleb Järvi, „ja igal suvel on suur rõõm näha, kuidas suhted arenevad ja meie endi ning maailma talendid on üha enam kokku kasvanud.“

2018. aasta jaanuaris tegi Eesti Festivaliorkester oma esimese suurema Euroopa turnee, andes kontserte Berliinis, Brüsselis, Kölnis, Viinis, Zürichis ja Luksemburgis. Samal aastal debüteeris orkester Hamburgi Elbphilharmonie's ja Londoni Royal Albert Hallis, tehes ajalugu esimese Eesti kollektiivina, kes esines BBC Promsil. Sellest ajast on Eesti Festivaliorkester regulaarselt esinenud Euroopas, Jaapanis ja Lõuna-Koreas.

Pärast kontserti Tallinnas suundub orkester Euroopasse, et tähistada Arvo Pärdi 90. sünnipäeva kontsertidega Viini Konzerthausis, Zürichi Tonhalls ja Hamburgi Elbphilharmonie's. Seejärel sõidetakse New Yorki EFO Põhja-Ameerika debüüdile, kus orkester juhatab sisse Arvo Pärdiva pühendatud 2025/26 hooaega läbiva kontsertide sarja Carnegie Hallis.

Koostöös firmaga Alpha Classics on Eesti Festivaliorkester tänaseks välja andnud viis CD-d: Šostakovitši 6. sümfoonia ja sinfonieta (2018), „Mythos“ Erkki-Sven Tüüri loomingu pühendusena helilooja

60. sünnipäevaks (2019), „Estonian Premieres“ Tõnu Kõrvitsa, Ülo Kriguli, Helena Tulve, Tauno Aintsi ja Lepo Sumera teostega (2022), Eduard Tubina, Witold Lutosławski ja Grażyna Bacewicz loomingu pühendatud kogumik „Kratt“ (2023) ning „Naride laev“ Jüri Reinvere teostega (2024).

Eesti Festivaliorkester

I VIUL

Florian Donderer
Marta Sparnina
Rimma Benyumova
Brieuc Vourch
Sha Katsouris
Won-Ho Kim
Eliza Wong
Kaija Lukas
Tuuli Talvitie
Robert Traksmann
Olga Voronova
Matyas Mezes
Miina Järvi
Fred Heinoja
Yana Mägila
Helen Västrik

II VIUL

Sharon Roffman
Emma Yoon
Egert Leinsaar
Anna Petry
Birgit Katriin Born
Kristel Kiik
Triinu Piirsalu
Aet Ratassepp
Mari Targo
Lisanne Altrov
Eva-Maria Sumera
Anete Ainsaar-Margus
Peeter Margus
Eva-Maarja Forslund

VIOOLA

Roman Spitzer
Sarina Zickgraf
Benjamin Roskams
Chris Rogers-Beadle
Elizaveta Zolotova
Sandra Klimaite
Liina Sakkos
George Katsouris
Andres Kaljuste
Karin Sarv
Joosep Ahun
Merike Heidelberg

TŠELLO

Benjamin Nyffenegger
Theodor Sink
Marcel Johannes Kits
Mara Botmane
Annette Javovic
Marius Järvi
Giovanni Crivelli
Siluan Hirvoja
Maria Mutso
Andres Metspalu

KONTRABASS

Cristian Braica
Regina Udod
Angie Liang
Mathias Lopez
Mati Lukk
Michele Bonfante
Andres Kungla
Oskari Hannula

FLÖÖT

Thomas Hancox
Maarika Järvi
Maria Luisk
Susanne Rull

OBOE

Doğa Saçılık
Ingely Laiv-Järvi
Martine Varnik

KLARNET

Matthew Hunt
Signe Sömer
Taavi Orro
Marten Altrov

FAGOTT

Amy Harman
Michaela Špačková
Peeter Sarapuu
Jakob Peäske

METSASARV

Boštjan Lipovšek
Björn Olsson
Paula Ernesaks
Jürnas Rähni

TROMPET

Vladislav Lavrik
Indrek Vau
Mihkel Kallip
Villem Süvari

TROMBOON

Espen Aareskjold
Andres Kontus
Johannes Kiik

TUUBA

Madis Vilgats

LÖÖKPILLID

Maarja Nuut
Adam Jeffrey
Javier Castelló
Lauri Metsvahi
Petri Piiparinen
Heigo Rosin
Jacob Steuer
Helgi Þorleiksson

HARF

Eda Peäske

KLAVER

Reinut Tepp

Foto: Kaupo Kikkas

Grammy auhinnaga pärjatud **Paavo Järvi** on laialdaselt tunnustatud kui üks tänapäeva silmapaistvamaid dirigente, kes teeb tihedat koostööd maailma parimate orkestritega. Ta on Zürichi Tonhalle-orkestri peadirigent, Bremeni Saksa Kammerfilharmoonikute kauaaegne kunstiline juht (alates 2004) ning Eesti Festivaliorkestri asutaja ja kunstiline juht.

Oma seitsmendal hooajal Zürichi Tonhalle-orkestri peadirigendina jätkab ta Gustav Mahleri sümfoonia-tsükli esitamist ning teeb muusikalise kummarduse Arthur

Honeggerile tema 70. surmaaastapäeval. Olulisel kohal on ka kontserdid hooaja tähtsolistide, tšellist Sol Gabetta ja pianist Kirill Gersteiniga ning keskendumine hooaja fookushelilooja Thomas Adési loomingule. Plaadifirma Alpha Classics annab 2025. aasta sügisel välja Mahleri 1. sümfoonia salvestise, mis langeb kokku orkestri kolmeaastase külalisresidentuuri algusega Baden-Badeni Festspielhausis ning Mahleri-turneega, mis viib nad Viini, Kölni ja Pariisi. Edasiste esinemiste hulka kuuluvad kontserdid Gstaadi Menuhini festivalil ja George Enescu festivalil Bukarestis, külalisesinemine Milano La Scalas ning ulatuslik turnee Jaapanisse ja Lõuna-Koreasse 2026. aasta mais.

Kolmandat aastakümnet Bremeni Saksa Kammerfilharmoonikute kunstilise juhina töötav Paavo Järvi on salvestanud ja ette kandnud märgilised kavad Beethoveni, Schumanni ja Brahmsi kõigi orkestriteostega plaadifirmale RCA Red Seal. Hooaja 2025/26 tippsündmuste hulka kuuluvad Haydni „Londoni sümfooniade“ sarja viimase plaadi üllitamine ning Schuberti sümfooniade salvestamine ja ettekanded nii Bremenis kui ka kontserditurneel üle Euroopa.

Iga hooaja lõpetavad kahe nädala jooksul toimuvad kontserdid ja dirigeerimise meistrikursused Pärnu Muusikafestivalil, mille Paavo Järvi

asutas 2011. aastal. Nii festivali kui ka selle residentorkestri – Eesti Festivaliorkestri – edu on viinud kõrgetasemeliste salvestiste ja turneedeni üle Euroopa ja Aasia. Tänavu septembris ilmus orkestri kuues plaat „Credo“ (Alpha Classics), mis on pühendatud Arvo Pärtile tema 90. sünnipäeva puhul. Seejärel juhatab Järvi Eesti Festivaliorkestrit Pärdi ikoonilise muusika ettekannetel Tallinnas, Zürichis, Viinis ja Hamburgis, mis kulmineeruvad orkestri USA debüüdiga New Yorgi Carnegie Hallis.

Oma põhitöö kõrvalt juhatab Järvi ülimalt nõutud külalisdirigendina regulaarselt orkestreid, nagu Berliini Filharmoonikud, Kuninglik Concertgebouw-orkester, Filharmooniaorkester (London) ja New Yorgi Filharmoonikud. Sel hooajal astub Järvi üles ka Chicago Sümfooniaorkestri, Los Angelese Filharmoonikute, Toronto Sümfooniaorkestri, Leipzigi Gewandhaus-orkestri, NDR Elbphilharmonie-orkestri, Luxembourgi Filharmoonikute ja Verbier' Festivaliorkestri ees. Jätakuvalt naudib ta tihedat koostööd orkestritega, kelle juures ta on varem muusikalise juhina tegutsenud, nende seas Pariisi Orkester, Frankfurdi Raadio Sümfooniaorkester ja Tōkyō NHK Sümfooniaorkester.

Hiljutiste tunnustuste hulka kuulub Saksamaa Opus Klassik aasta helilooja auhind (2025) Jüri Reinvere teose „Ship of Fools“ salvestise eest Eesti Festivaliorkestriga ning rahvusvaheline klassikalise muusika preemia Bruckneri 8. sümfoonia salvestise eest Zürichi Tonhalle-orkestriga – mõlemad plaadifirma Alpha Classics alt. Koos Bremeni Saksa Kammerfilharmoonikutega on Paavo Järvi pälvinud Opus Klassiku aasta orkestri auhinna (2024) ja ajakirja Gramophone aasta orkestri tiitli (2023) ning 2019. aastal Rheingau muusikapreemia ja Opus Klassiku aasta dirigendi nimetuse. Muude tunnustuste hulgas on Grammy auhind Sibeliuse kantaatide salvestuse eest ERSOga ning aunimetus Commandeur de L'Ordre des Arts et des Lettres (Kunsti ja Kirjanduse Ordu komandör) Prantsuse kultuuriministeeriumilt panuse eest Prantsusmaa muusikaelu. 2015. aastal omistati Paavo Järvile Sibeliuse medal tema teenete eest soome helilooja muusika laiema avalikkuse ette toomisel ning 2012. aastal pärjati teda Hindemithi preemiaga. 2013. aastal autasustas Eesti Vabariigi president Paavo Järvit kui eesti kultuuri pühendunud toetajat Valgetähe III klassi teenetemärgiga.

Eesti Kontsert: produtsent Maarit Kangron, assistent Kaisa Kroon

**Eesti
Kontsert**

Risto Joost

**Württembergi Kammerorkester
Tallinna Kammerorkester**

Michael Barenboim, viiul

L 22. NOVEMBER 19.00 Estonia kontserdisaal

P 23. NOVEMBER 17.00 Vanemuise kontserdimaja

eestikontsert.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO

OLEREX

VEHO

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

myfitness
world class gym & studios

eestikontsert.ee